

**FUNCTIONAL DISABILITY AND ASSOCIATION FACTORS IN
ELDERLY AGE OVER 50 YEARS OLD IN THAILAND**

SIRINAPA SIRIPORN NA RATCHASEEMA

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
MASTER OF PRIMARY HEALTH CARE MANAGEMENT
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

Copyright by Mahidol University 2017

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

FUNCTIONAL DISABILITY AND ASSOCIATION FACTORS IN ELDERLY AGE OVER 50 YEARS OLD IN THAILAND

SIRINAPA SIRIPORN NA RATCHASEEMA 5637271 ADPM/M

M.P.H.M.

THESIS ADVISORY COMMITTEE: AROONSRI MONGKOLCHATI, Ph.D.,
JIRAPORN CHOMPIKUL, Ph.D.

ABSTRACT

Elder population will increase in many countries. In Thailand a survey showed that elderly population will increase continuously from 13.2 percent in 2010 to 32.1 percent in 2040. Functional disability in elderly will increase, and a lot of care will be needed to support them. The specific objectives of this study are to describe the prevalence of functional disability of elderly aged over 50 years in communities of Thailand, and to determine factors associated with disability of elderly aged over 50 years old.

A household cross-sectional study was conducted for Thai elderly aged 50 years and older in the communities of Thailand from September 2015 to March 2016. Multi-stage cluster sampling was used to select the respondents from sixteen districts, from fourteen provinces across different regions of Thailand. Electronic form was developed for data entering from all study sites. Face-to-face interview method was used to fill up the electronic form of questionnaire by trained research assistants. Data were analyzed by binary regression and multiple logistic regressions.

A total of 4,000 subjects from sixteen districts were face-to-face interviewed by trained research assistants. This analysis focused on function of elderly by using ADL and IADL measurement in this study; we, therefore, excluded the 236 respondents who were in the exclusion criteria. After all, total 3,764 questionnaires were included in the analysis. Regarding the age, it showed the ages of pre-elderly (50-59 years old) in 37.6 % mean of age group were 64 years old, and the oldest was 97 years old. (Median=62, Min=50, Max=97). One-third of respondents were male. Majority of the group were under universal health coverage (84.1%) and had a medical consultation (85.2%). One-third of respondents felt home safety, and one-third of respondents had community support.

Functional disability measurement by total score ADL founded dependent only 1.7 percent and 10.7 percent by total score IADL. The prevalence of functional disability by at least one dependence in ADL was 19.50 percent and 35.50 percent by at least one dependence of IADL. The factors found to be significantly associated with functional disability were age, sex, religion, marriage status, education level, household income, perception on health, community support, cognitive function, movement problem, vision impairment. (p-value < 0.05)

Final model of multiple logistic regressions was performed by using backward logistic regression methods. Eight factors that were significant predictors of functional disability among adult aged 50 years and older were age, education level, household income, perception on health, community support, cognitive function, movement problem, and vision impairment.

In conclusions, multiple factors can predict functional disability in elderly. Some factors can modify and prevent or help to prevent the functional disability in elderly. Our findings could help to understand the current situation for targeting health promotion and set up the health care system for elderly, and policy implementation among this adult and elderly in health system of Thailand.

**KEY WORDS: FUNCTIONAL DIABILITY/ OLDER ADULTS /ELDERLY/ PREVALENCE/
ASSOCIATION FACTORS / THAILAND**

94 pages

สถานการณ์ภาวะพึ่งพิงในผู้ที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไปและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย

FUNCTIONAL DISABILITY AND ASSOCIATION FACTORS IN ELDERLY AGE OVER 50 YEARS OLD IN THAILAND

ศิริรณภา ศิริพร ณ ราชสีมา 5637271 ADPM/M

สม.ม.

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : อรุณศรี มงคลชาติ, Ph.D., จิราภรณ์ ชมพิบูล, Ph.D.

บทคัดย่อ

จากประชากรผู้สูงอายุที่มีจำนวนมากขึ้นในหลายประเทศ และประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่งพบว่า มีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น โดยจากการสำรวจพบว่าจำนวนผู้สูงอายุในประเทศไทยมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากการสำรวจและคาดการณ์พบว่าจากสัดส่วนจำนวนผู้สูงอายุ 13.2 เปอร์เซ็นต์ ในปีค.ศ. 2010 จะเพิ่มขึ้นเป็น 32.1 เปอร์เซ็นต์ ในปี ค.ศ. 2040 และการเกิดภาวะพึ่งพิงในผู้สูงอายุเป็นปัญหาหนึ่งที่สำคัญ และจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆเมื่อมีประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ซึ่งเมื่อเกิดภาวะพึ่งพิงผู้สูงอายุจำเป็นต้องได้รับการดูแลในหลายมิติและต้องใช้ทรัพยากรเป็นอย่างมาก ในการดูแล การศึกษาในครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความชุกของภาวะพึ่งพิงในผู้ที่มีอายุ 50 ปี ขึ้นไปและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย

วิธีการการศึกษา เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนาภาคตัดขวางจากการสำรวจผู้ที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไปในชุมชนของประเทศไทย ตั้งแต่ กันยายน 2558 จนถึง มีนาคม 2559 ทำการสุ่มประชากร 16 อำเภอ ใน 14 จังหวัด ครอบคลุมทุกภูมิภาคของประเทศไทย ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน และมีการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และการบันทึกข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จากผู้สัมภาษณ์ที่ผ่านการฝึกอบรมจากทุกพื้นที่หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์ตัวแปรแบบถดถอยพหุโลจิสติกผลการศึกษา จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 4000 คน จาก 16 อำเภอ โดยการสัมภาษณ์โดยผู้ช่วยวิจัย และการกรวิเคราะห์โดยความสามารถในการทำกิจกรรมประจำวันขั้นพื้นฐาน(BADL) และความสามารถในการทำกิจกรรมประจำวันโดยมีอุปกรณ์ช่วย(IADL) พบมี 236 คนที่ถูกคัดออกจากงานวิจัยเพราะไม่ตรงกับข้อบ่งชี้และข้อมูลไม่สมบูรณ์ และมีจำนวนทั้งสิ้น 3,764 ตัวอย่างที่ถูกนำมาวิเคราะห์ โดยเราพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีอายุในช่วง 50-59 ปี 37.6% อายุเฉลี่ย 64 ปี และอายุมากที่สุด 97 (Median=62, Min=50, Max=97) และพบว่าหนึ่งในสามของกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ชาย และมีสิทธิการรักษาเป็นหลักประกันสุขภาพถึง 84.1% มีประสบการณ์การใช้บริการสาธารณสุข 85.2% หนึ่งในสามของกลุ่มเป้าหมายรู้ดีกว่าบ้านของตนเองปลอดภัยและมีระบบชุมชนที่สนับสนุน

พบผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงจากการประเมินความสามารถในการทำกิจกรรมประจำวันขั้นพื้นฐาน(ADL) 1.7% และพบถึง 10.7% ที่ไม่สามารถทำกิจกรรมประจำวันโดยใช้อุปกรณ์ช่วย(IADL)จากการคำนวณ โดยใช้คะแนนทั้งหมดและแบ่งระดับภาวะพึ่งพิงตามมาตรฐานของเครื่องมือ แต่หากวิเคราะห์โดยใช้เพียงมีข้อใดข้อหนึ่งที่มีภาวะพึ่งพิงจาก ADL จะพบความชุกถึงร้อยละ 19.5 และจากภาวะพึ่งพิงข้อใดข้อหนึ่ง IADL จะพบความชุกถึงร้อยละ 35.50 ปัจจัยที่พบที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$)ต่อภาวะพึ่งพิงคือ อายุ เพศ ศาสนา สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ของครัวเรือน การรับรู้ต่อสุขภาพตนเอง การสนับสนุนในชุมชน ศักยภาพการเรียนรู้ (cognitive function) ปัญหาการเคลื่อนไหวและปัญหาการมองเห็น

เมื่อคำนวณหาความสัมพันธ์โดยการวิเคราะห์ตัวแปรแบบถดถอยพหุโลจิสติกพบ 8 ปัจจัยที่มีสามารถพยากรณ์การเกิดภาวะพึ่งพิงในผู้สูงอายุได้อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ในผู้ที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป โดยมีปัจจัยดังต่อไปนี้ อายุ, ระดับการศึกษา, รายได้ต่อครัวเรือน, การรับรู้ต่อภาวะสุขภาพ, การช่วยเหลือภายในชุมชน, ความสามารถในการเรียนรู้, ปัญหาการเคลื่อนไหวและการปัญหาการมองเห็น

โดยสรุปจากการศึกษาเราพบหลายปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดภาวะพึ่งพิงในผู้สูงอายุ และพบว่ามีความหลายปัจจัยที่สามารถแก้ไขและป้องกันได้ จากผลการศึกษานี้ทำให้เราเข้าสถานการณ์ปัจจุบันของภาวะพึ่งพิงในผู้สูงอายุ และสามารถนำข้อมูลเหล่านี้มาช่วยในการวางแผนการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุและทำให้เกิดระบบสุขภาพที่ดูแลผู้สูงอายุได้